

Аналіз статей глави 19 Господарського Кодексу України

Господарський кодекс України

Глава 19. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГОСПОДАРСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

№	Норма діючого ГКУ	Чи дублює норма положення інших НПА/відсилає до них	Судова практика	Пропозиції щодо зміни формулювання / перенесення	Аргументація
	Стаття 173. Господарське зобов'язання 1. Господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених цим Кодексом, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управнена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання	За змістом стаття 173 ГК відповідає статті 509 ЦК, відповідно до якої зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Відмінність у особливому статусі суб'єктів – суб'єкти господарювання та інші учасники (учасниками) відносин у сфері господарювання, а також у характері дій, які зобов'язані вчинити (господарський чи управлінсько-господарський характер)	Ст.. 183 – 202 посилання на судову практику	Можливо ст. 173 перенести в ЦК, визначивши окремою частиною у ст.. 509 Перенести в проект Закону «Про засади господарської діяльності»	Зважаючи на специфіку суб'єктного складу господарських відносин, є необхідність відображення загальних положень, що регулюватимуть вказані відносини у законодавстві.

її обов'язку.				
2. Основними видами господарських зобов'язань є майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання.	Поділ на види відсутній у інших законодавчих актах	2 посилання на судову практику		
3. Сторони можуть за взаємною згодою конкретизувати або розширити зміст господарського зобов'язання в процесі його виконання, якщо законом не встановлено інше.	Ч. 3 ст. 173 не відображена у інших законодавчих актах	4 посилання на судову практику		
Стаття 174. Підстави виникнення господарських зобов'язань 1. Господарські зобов'язання можуть виникати: безпосередньо із закону або іншого нормативно-правового акта, що регулює господарську діяльність; з акту управління господарською діяльністю; з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать; внаслідок заподіяння шкоди суб'єкту або суб'єктом господарювання, придбання або	Ст. 174 кореспондується із ч. 2 ст. 509, яка відсилає до ч. 2 ст. 11 ЦКУ, що визначає загальні підстави виникнення цивільних прав та обов'язків. Підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є: 1) договори та інші правочини; 2) створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності; 3) завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі; 4) інші юридичні факти.	240 посилань на судову практику	Доповнити ч. 2 ст. 11 ЦК положення щодо акту управління суб'єкта господарювання як підстави виникнення зобов'язань	Зважаючи на специфіку господарських відносин, є необхідність відображення загальних положень, що регулюватимуть вказані відносини у законодавстві.

збереження майна суб'єкта або суб'єктом господарювання за рахунок іншої особи без достатніх на те підстав; у результаті створення об'єктів інтелектуальної власності та інших дій суб'єктів, а також внаслідок подій, з якими закон пов'язує настання правових наслідків у сфері господарювання.	Список не є вичерпним.			
Стаття 175. Майново-господарські зобов'язання 1. Майново-господарськими визнаються цивільно-правові зобов'язання, що виникають між учасниками господарських відносин при здійсненні господарської діяльності, в силу яких зобов'язана сторона повинна вчинити певну господарську дію на користь другої сторони або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку. Майнові зобов'язання, які виникають між учасниками господарських відносин, регулюються Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених цим	Ст. 175 не відображена в інших законодавчих актах	103 посилання на судову практику	Перенести в проект Закону «Про засади господарської діяльності»	

Кодексом. 2. Суб'єктами майново-господарських зобов'язань можуть бути суб'єкти господарювання, зазначені у статті 55 цього Кодексу, негосподарюючі суб'єкти - юридичні особи, а також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією. Якщо майново-господарське зобов'язання виникає між суб'єктами господарювання або між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами - юридичними особами, зобов'язаною та управненою сторонами зобов'язання є відповідно боржник і кредитор. 3. Зобов'язання майнового характеру, що виникають між суб'єктами господарювання та негосподарюючими суб'єктами - громадянами, не є господарськими і регулюються іншими актами законодавства.				

4. Суб'єкти господарювання у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами, можуть добровільно брати на себе зобов'язання майнового характеру на користь інших учасників господарських відносин (благодійництво тощо). Такі зобов'язання не є підставою для вимог щодо їх обов'язкового виконання.				
Стаття 176. Організаційно-господарські зобов'язання 1. Організаційно-господарськими визнаються господарські зобов'язання, що виникають у процесі управління господарською діяльністю між суб'єктом господарювання та суб'єктом організаційно-господарських повноважень, в силу яких зобов'язана сторона повинна здійснити на користь другої сторони певну управлінсько-господарську (організаційну) дію або утриматися від певної дії, а управнена сторона має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.	Ст. 176 не відображена в інших законодавчих актах	103 посилання на судову практику	Перенести в проект Закону «Про засади господарської діяльності»	

2. Організаційно-господарські зобов'язання можуть виникати: між суб'єктом господарювання та власником, який є засновником даного суб'єкта, або органом державної влади, органом місцевого самоврядування, наділеним господарською компетенцією щодо цього суб'єкта; між суб'єктами господарювання, які разом організують об'єднання підприємств чи господарське товариство, та органами управління цих об'єднань чи товариств; між суб'єктами господарювання, у разі якщо один з них є щодо іншого дочірнім підприємством; в інших випадках, передбачених цим Кодексом, іншими законодавчими актами або установчими документами суб'єкта господарювання. 3. Організаційно-господарські зобов'язання суб'єктів можуть виникати з договору та набувати форми договору.				

4. Суб'єкти господарювання мають право разом здійснювати господарську діяльність для досягнення спільної мети, без утворення єдиного суб'єкта господарювання, на умовах, визначених договором про спільну діяльність. У разі якщо учасники договору про спільну діяльність доручають керівництво спільною діяльністю одному з учасників, на нього може бути покладено обов'язок ведення спільних справ. Такий учасник здійснює організаційно-управлінські повноваження на підставі доручення, підписаного іншими учасниками.				
Стаття 177. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання 1. Суб'єкти господарювання зобов'язані за рішенням місцевої ради за рахунок своїх коштів відповідно до закону створювати спеціальні робочі місця для осіб з обмеженою працездатністю та організувати їх професійну підготовку.	Ч. 1 ст. 177 дублює положення ч. 2 ст. 17 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», відповідно до якої підприємства, установи і організації за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів або за рішенням місцевої ради за рахунок власних коштів, у разі необхідності, створюють спеціальні робочі місця для працевлаштування інвалідів, здійснюючи для цього адаптацію основного і додаткового обладнання, технічного оснащення і	4 посилання на судову практику	Вилучити	Вилучити з метою усунення дублювання норм.

		пристосування тощо з урахуванням обмежених можливостей інваліда.			
	2. Суб'єкти господарювання відповідно до частини четвертої статті 175 цього Кодексу можуть, незалежно від статутної мети своєї діяльності, брати на себе зобов'язання про господарську допомогу у вирішенні питань соціального розвитку населених пунктів їх місцезнаходження, у будівництві й утриманні соціально-культурних об'єктів та об'єктів комунального господарства і побутового обслуговування, подавати іншу господарську допомогу з метою розв'язання місцевих проблем. Суб'єкти господарювання мають право брати участь у формуванні відповідних фондів місцевих рад, якщо інше не встановлено законом, та у виконанні робіт щодо комплексного економічного і соціального розвитку територій.	Положення чітко не передбачено у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в частині питань соціального розвитку населених пунктів та участі у формуванні фондів місцевих рад). Зокрема, порядок формування фондів визначаються місцевою радою.	5 посилань на судову практику	Частково (основні положення) перенести до проекту Закону України «Про засади господарської діяльності» або інших спеціальних Законів	Відображення повноважень суб'єктів господарювання у вирішенні питань соціального розвитку населених пунктів є важливим моментом, тому доцільно відобразити такі положення у законодавстві.

Стаття 178. Публічні зобов'язання господарювання суб'єктів 1. Суб'єкт господарювання, який відповідно до закону та своїх установчих документів зобов'язаний здійснювати виконання робіт, надання послуг або продаж товарів кожному, хто до нього звертається на законних підставах, не має права відмовити у виконанні робіт, наданні послуг, продажу товару за наявності у нього такої можливості або надавати перевагу одному споживачеві перед іншими, крім випадків, передбачених законодавством. 2. Суб'єкт господарювання, який безпідставно ухиляється від виконання публічного зобов'язання, повинен відшкодувати другій стороні завдані цим збитки в порядку, визначеному законом. 3. Кабінет Міністрів України може у визначених законом випадках видавати правила, обов'язкові для сторін публічного зобов'язання, в тому числі щодо встановлення або регулювання цін. Умови зобов'язання, що не відповідають	За змістом кореспондується зі ст. 633 ЦКУ, відповідно до якої публічним є договір, в якому одна сторона - підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, перевезення транспортом загального користування, послуги зв'язку, медичне, готельне, банківське обслуговування тощо). Умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх споживачів, крім тих, кому за законом надані відповідні пільги. Підприємець не має права надавати переваги одному споживачеві перед іншим щодо укладення публічного договору, якщо інше не встановлено законом. Підприємець не має права відмовитися від укладення публічного договору за наявності у нього можливостей надання споживачеві відповідних товарів (робіт, послуг). У разі необґрунтованої відмови підприємця від укладення публічного договору він має відшкодувати збитки, завдані	4 посилання на судову практику	Вилучити, конкретизувавши наслідки невиконання публічного зобов'язання (нікчемний або недійсний)	ЦКУ визначається, що умови публічного договору є обов'язковими та у випадку їх невідповідності законодавству, є нікчемними. ГКУ такі умови можуть визнаватися за рішенням суду недійсними.

	цим правилам або встановленим цінам, є недійсними.	споживачеві такою відмовою. Актами цивільного законодавства можуть бути встановлені правила, обов'язкові для сторін при укладенні і виконанні публічного договору. Умови публічного договору, які суперечать частині другій цієї статті та правилам, обов'язковим для сторін при укладенні і виконанні публічного договору, є нікчемними.			